

M A G Y A R K U R I R.

Bécs, Kedden, Februárius' 4dikén, 1823.

Spanyol Ország.

Mind azon spanyol Strázsamesterek, Fiáplárok és közemberek, kik a' Hitármadánál szolgáltak, 's Franciaországba futottak-által, bocsánatot nyernek olly feltétel alatt, ha magokat a' la Junquerai tiszti-hivataloknál minélelebb bejelentik. A' Perpignani spanyol Consul, egy hivatalos jelentést küldött e' tárgyban a' Praefectushoz, azzal a' kéréssel, hogy a' bocsánatot adná tudokra a' Departementjében lévő szökevény spanyol Rebelliseknek. A' Praefectus válasza a' következő: „A' Francia Király menedéket ad Státusaiban Ő catholicus Felsője azon jobbagyainak, kik a' megölettetés vagy üldöztetés elől futván, nagylelkű védelme alatt keresnek segedelmet. Illyenek az én Departamentumbeli Spanyolok. Másféléket nem ismerek, kivéven néhány fortélyoskodókat és spionokat, kiket szemmel tartok. Azonban lehet, hogy azon számos szerencsétlenek közzé, kiknek hűséget becsülöm, 's szerencsétlenségek iránt tisztelettel vagyok, olyanok is férkezhetek, kikre e' Rebellis nevezet méltán reájok illhetik. Hanem mivel őket meg nem különböztethetem, azokat nézem olyanoknak, kik az Uraságod által, Igazgatása nevében ajánlott kegyelemmel élnek; különben semmi okom arra, hogy azokat, kik azon kegyelmet megvetik, (illyenek pedig sokan vannak) olly gyanúval terheljem, mellyet sériés gyanánt vehetnek. Melyre nézve Uraságodnak, máj levelében foglalt kérését, teljesítenem lehetetlen.“

A' francia levelek, Puycerda' tájáról Jan. 7dikéről jelentik: „Mina, 1506 emberrel oda hagyta Seot, 's Orgagnának tartván, Jan. 3d. Olianába érkezett, hova ugyan azon nap, 300 öszvér küldés jött - meg 1200 ember őritet alatt. E' szerint csupán az indította Minát Dec. 31d. Bervernek elhagyására, hogy a' Barcelonából indult küldésnek, melly Olianán és Orgagnán keresztül, igen rossz és a' megtamadtásra igen alkalmas úton járna, elejébe mehessen. A' küldés tovább ment Jan. 4d., 's Mina Jan. 5d. újra Seoban termett. Azolta ágyúzás hallik a' várból.“

Ugyancsak francia levelek közlik Madritból Jan. 12dikéről:

Oliviers helyébe, Jan. 7d. Deputatus Isturiz választatott a' Cortesek' Praesidensévé.

Az Almanza Regement odahagyta Madritot, 's az Alcantara és Mallorca Regementek töltik-bé a' helyét.

Perpignanból, Jan. 11d. indult levelek így szóllanak: „A' Hitármadának, ezen tartományban lévő különféle csapatjai, olly parancsolatot vettek, hogy a' Teck víze' partjait, hol francia seregek kvártélyoznak, hagynák-oda, 's Perpignannak éjszaki falujiba mennének.“

A' Saragossai Fő Commendáns' hivatalos levele szerint, a' Rnyalisták megütözköztek Saragossa' kapujánál, 's a' kapuk Jan. 6dikára virradóra bérakattak. De a' Royalisták még is kéntelenek valának visszavonulni.

Franciaország.

Vasárnap Jan. 19d, nagy udvarlások voltak a' Királynál, mellyek után Ő Felsége a' Hadi-Miniszterrel dolgozott.

Az Etoile jelenti, hogy a' spanyol Finantz-Minister, számos Madriti kereskedőket hívatott magához, hogy tőlök a' szorgosabb szükségekre, 10 millio frankot költsönözne; de velek semmire sem mehetett.

Strasburgi levelek szerint, az ottani Pattantyús Regement' nagy része parancsolatot vett, hogy a' déli Departementekbe menjen. Ugyancsak oda megyen egy osztály Pontonnier is. A' kinézések hadra mutatnak.

A' Verónai Congressusról.

A' külső dolgokra ügyelő orosz császári Miniszternek, Gróf Nesselrodenak, Verónából, a' Madritban lévő orosz császári Biztoshoz intézett hivatalos-levele, mellynek Originálja, a' Moniteurnek Jan. 16diki számjában találtatik.

(Végezet.)

A' spanyol lázzasztók magokviseleteknek szükségesképen közönséges helybenemhagyást kelle szólni. Azon Kabinétek, mellyek javát kívánják Spanyol Országnak, két esztendő olta jelentgetik, az Igazgatásával fentartott körülállások által, iránta gondolatjokat. Franciaország, kéntelen Ármadát tartani határának védelmezésére, 's meg lehet Ármadájára bizza rövid időn azt is, hogy azon Provocatióknak, mellyeknek az Ország ki vagyon téve, vessen véget. Maga Spanyol Ország elleneszegezi magát némelly tartományáiban azon Igazgatás' formájának, melly erkölcsével, lakosainak ismeretes jámborságával 's minden monarchiai traditiojival ellenkezik.

Így lévén a' dolgok, felséges Fejedelmünk a' Császár meghatározta, hogy olly lépést teszen, melly, azon igaz céljainak 's egyenes óhajtásainak tekintetéből, mellyekkel Spanyol Ország iránt viseltetik, legkissebb kétséget sem hágy hátra.

Tartani lehet tőle, hogy a' szomszédság és a' Király felett lebegő veszedelmeknek szüntelen nevedések 's a' határos Státusnak igazságos panasza, ugyan ezen Státus és Spanyol Ország között, utóljára is nehéz szövevényeket szerezhethnek.

Ezén szomorú kéntelenséget kívánná már Ő Császári Felsége, minden lehető módon elhárítani; hanem valameddig a' Király olly állapotba nem helyheztetik, hogy akaratját teljes szabadsággal nyilatkoztathassa-ki, és a' Revolutio' indítóji egybeszövetkezvén Európa több Országainak lázzasztóival, a' dolgok siralmas állapotjának kedvezése mellett, Európa nyugodalmának felforgatásán egyre törekednek, — mindaddig nincs hatalmában a' Császárnak, sem más akármelyik Monarchának, hogy a' spanyol Igazgatásnak a' külső Hatalmasságokkal való körülállásait orvosolhassa.

Más részről azonban, melly könnyű lenne ezen nevezetes célt elérni, ha a' Királynak, tökéletes szabadságával, mind azon eszközök is egyszersmind megadatnának, mellyek által a' polgári hadnak végét vethetné, a' külső háborút elháríthatná, 's bölcs és hű jobbagyait maga körül egybegyűjthetné, és mind ezeknél fogva Spanyol Országnak olly Constitutiót adna, melly annak szükségeivel 's igazságos kívánságaival megegyezik.

Spanyol Ország ekkor, szabadságában és nyugodalmában, azon bátorság' reménységét nyujthatná Európának, mellyel maga is élne, 's mind azen Hatalmasságok is, kik most Igazgatásának ma-

gaviselete ellen pamaszkodnak, azon iparkodnának, hogy az igaz barátságunk 's költsönös jóakarataink köteleit, újra megerősíthessék.

Darab idő oltá igyekszik azon az Orosz Birodalom, hogy Spanyol Országunk figyelmét ezen nagy igazságok' tekintetbevételére vonhassa. Soha sem nyílt még nemesebb pálya a' spanyol hazaszeretnek. Melly dicsőséget von rájuk, ha a' Revolucion másodszor is győzedelmeskednek, 's azzal megmutatják, hogy a' Revolutio nem gyakorolhat állandó uradalmat egy olyan Országban, hol az ősi virtusok, a' Status állandóságát megfundáló principiumokhoz való erős ragaszkodás, 's a' szent Vallás iránt viseltető tisztelet, mindenkor erőt vesznek azon felforgató leczkéken és csábitó mesterségeken, mellyekkel azok élnek, kik gonosz szándékokat terjeszteni kívánják. Egy része a' Nemzetnek ki is nyilatknztatá már magát az ilyenek ellen. Csak a' van hátra, hogy a' többiek is ragaszkodjanak Királyokhoz, hogy Spanyol Országot megszabadíthassák, 's annak, az európai Familiában, azon tiszteletes helyet újra megszerezhessék, mellyből már 1814 is, a' hadi usurpationnak veszedelmes uradalma által kiszakasztatott.

Midőn a' Császár a' Gróf Urat abban megbízná, hogy a' jelenvaló hivataloslevélben felfejtegetett észrevételeket, Ő catholicus Felsége' Minisztereivel közölje, egyszersmind azon reménységgel hízkelkedik magának Ő Felsége, hogy tulajdon, és Szövetségeseinek céljait, senki balra nem magyarázza. Hijába iparkodik a' gonoszság abban, hogy ezen célokat, az idegen beleavatkozásnak azon színe alatt adja-elő, melly magának azt a' hatalmat akarja venni, hogy Spanyol Országunk törvényeket szabjon.

Mikor az embér azt óhajtja, hogy valamely hosszas nyomorúságnak mi-

nelelébb végét láthassa, egy szerencsétlen Monarchát 's Európa' egyik előkelő Népét a' járomból kiszabadíthasson, a' vérontásokat megszüntethesse, 's egy tökéletesen bölcös és nemzeti kormányának ismételi helyreállítását munkálhassa, mindezeket valósággal nem lehet arra magyarázni, hogy általok valamely Országunk függetlensége sértetik-meg, vagy olly beleavatkozás' jussai formáltatnak, mellyek ellen valamely Hatalmasság igazságosan kikelhetne. Ha Ő Császári Felségének más egyéb céljai lennének, akkor csupán tőle 's Szövetségeseitől függene, hogy a' spanyol Revolutio' munkáit bévégezni engednék. Akkor a' boldogságnak, gazdagságnak és erőnek minden gyökerei, egyerre semmivé lennének a' Fél-szigeten, 's ha a' Spanyol Nemzet ez idő szerint efféle ellenséges célokat tehetne-fel, azoknak bizonyosságát, nem a' Hatalmasságoknak, sorsában való részvetelekben, hanem abban kereshetné, hogy azt fel sem veszik és tehetetlenek.

A' jelenvaló nyilatkoztatást követő válasz, fontos kérdéseket határoz majd el. A' Gróf Úrnak máj utasításai megmutatják, mi tévő legyen abban az esetben, ha a' Madriti hatalmasok megvetik azon eszközöket, mellyeket nekik a' Gróf Úr a' végett ajánl, hogy Spanyol Országunk boldog jövő 's maradandó dicsőség lehessen a' sorsa.

~~~~~

A' külső dolgokra ügyelő prusszus királyi Miniszternek, Gróf Bernstorffnak, Verónából, a' Madritban lévő prusszus királyi Biztoshoz intézett hivatalos - levele, mellynek Originálja, a' Moniteurnek Jan. 16diki számjában tállatlik.

Veróna, Nov. 22d. 1822.

Uram! Azon tárgyak között, mellyek,

)(*

a' Verónában egybegyűlt Monarchák' és Kabinétek' figyelmét foglalatoskodtatak, 's gondoskodásokra számot tartottak, Spanyol Országnak állapotja 's ezen Státusnak, az Európa többi részeivel való egybefüggése, különösen nevezetes helyet foglaltak.

Tudja az Úr, mennyire részt vett mindenkor a' Király a' mi felséges Uralkodónk, Ő catholicus Felségének 's a' spanyol Nemzetnek sorsában.

Ezen Nemzet, melly characterének egyenessége és ereje által, magát annyira megkülönböztette, 's dicső tettei 's tulajdonai által olly sok századokon keresztül fénylett, és nemes feláldozása és állhatatossága által, mellyel a' franczia trónus Usurpátorának uralkodásravágyó 's elnyomó iparkodásai ellen győzedelmeskedvén, maradandó dicsőséget szerzett, sokkal teljesebb jussal számot tarthat egész Európa' részvételére és tiszteletére, minthogy a' Monarchák, mind azon inségek, mellyek terhelik, 's még ezentúl is fenyegetik, hideg vérrel elnézhetnék.

Ama siralmas történet kiforgatta a' spanyol Monarchiának régi fundamentumát, veszedelmes oldalról mutatja a' Nemzet' characterét, 's megtámadta és megmérgezte a' közönséges boldogság' forrásait.

Egy katonai lázadásból eredett Revolutio hirtelen eltépte a' kötelességeknek minden köteleit, felforgatott minden törvényes rendet, 's feloldozta a' Státus alkotmányának elementumait, mellynek megrokkánása az egész Országot omladéki alá borította.

Ekkor azt hitték, hogy a' megrongált alkotmányt az által helyrehozhatják, ha a' minden hatalomtól 's szabadságtól megfosztatott Monarchától kicsikarhatják a' Cortesek' 1812diki Constitutiójának újra helyreállítását, melly egybezavarván minden elementumokat és hatalmokat, 's egye-

dül az Igazgatás ellen intézett törvényes és maradandó oppositio' principiumából indulván - ki, szükségesképen semmivé kelle tennie azon védelmező közép-hatalmat, melly a' monarchiai systemának fundamentoma.

A' veszedelmes tévelygés' gyümölcsei csakhamar megérlelődtek.

A' Revolutio, az az, minden indulatoknak, a' dolgok' régi menetele ellen intézett zabolátlan dühössége, elmellőztetvén az elnyomására vagy csendesítésére szolgálható eszközök, hirtelen és iszonyú formában kifejtődött. Az Igazgatás, ki lévén forgatva minden erejéből, teljességgel nem bírt többé azon eszközökkel, hogy vagy jót tehessen, vagy a' gonoszt akadályoztathassa avagy megszüntethesse. Minden hatalom egy gyülekezetben egyesül, abban halmozódik és zavaródik-össze. Ezen gyülekezet, egyedül a' vélekedések' és bélélatások' háborgásainak, az ellenkező iparkodásoknak és indulatoknak nézőhelye, mellyben a' legrendetlenebb javallatok és végzések, költsönösen keresztül-kasúl gázoltak, avagy neutralisálódtak. Azon Philosophiának erőtevéő befolyása, mellynek principiuma rontás, nevelte a' zavarodást, mindaddig, míg a' dolgok' efféle menetelének következésében, a' józan Politica' ideáji, hiu theoriáknak, 's az igazság' és mérséklés' érzései, a' hamis szabadság' ábrándozásainak feláldoztattak. Ettől fogva, azon Constitutio, mellyet olly szín alatt hoztak - bé, hogy a' hatalom' visszaélése ellen, védelemül szolgálna, csupán az igazságtalanság' és erőszak' eszközévé leve, 's egyedül a' végre fordítottatott, hogy ezen tyrannusi systemát, törvényes színben mutatná.

Már ekkor nincs többé semmi tartalék, a' régi szent jussok minden kímélés nélkül eltöröltettek, a' törvényes birtok megsértetett, 's az Anyaszentegyház

méltóságától, jussaitól 's birtokaitól megfosztatott. A' despotikai hatalom, melyet az Ország' szerencsétlenségére, egy Factio gyakorol, talán elébb is szélyelzúzatott volna ugyan ezen Factionnak kezei között, ha a' cathedrai csalóka declamatiók, a' Klubbisták' vad kiáltozása, 's a' nyomtatás' zabolátlansága, el nem nyomták volna a' spanyol Nemzet józanabb és okosabb részének vélekedését és szavát, melly rész, mint egész Európa előtt tudva van, a' nagyobb felét teszi ezen Nemzetnek. Megtölt azonban az igazságtalanságok mértéke, 's úgy látszik, czélt ért végre a' hűséges Spanyolok' békessegestürése. Az Országnak minden részében békételenségek jelentgetik magokat, 's a' polgári háború' tüze egész tartományokban fellobbant.

Ezen iszonyatos mozgásoknak közepette, teljes tehetetlenségbe süllyedtetül alá az Ország. Uralkodója megfosztatott cselekedeteinek és akaratjának szabad végrehajtásáról, nemkülönben még néhány hív szolgájitól is, nyomorúság 's rettentések sokasodtak-meg rajta, 's minden nap olly czélzásoknak van kitétetve, mellyek ellen a' Factionnak, ha szinte nem ez vonja is azokat reája, nincs védelmező-eszköz kezei között.

Uraságod tanúja lévén az 1820diki Revolutio eredetének, menetelének és következéseinek, leginkább bizonyosága lehet annak, hogy ezen futó rajzolatomban, melyet éppen most tettem, legkisebb nagyítás sincsen. A' dolgok azon pontra hágtak, hogy a' Verónában egybegyült Monarcháknak azon kérdést kelle feltenniük, micsoda egybefüggésben legyenek ez idő szerint Spanyol Országgal, 's mibe lehetnek jövendőben.

Olly reménységgel kecsegtethetünk magunkat, hogy azon veszedelmes nyavalyának, melly Spanyol Országot elő-

fogta, majd afféle crisei lehetnek, mellyeknél fogva ismét visszavitethetik a' Monarchia a' dolgoknak azon rendére, melly mind magának az Országnak boldogságával, mind annak a' több európai Statusokkal egybefüggő barátságos és bizodalmas körülállásaival megegyeztetetik. Azonban ezen várakozásunkban mindeddig megcsalatoztunk. Spanyol Országnak jelenvaló morális állapotja olly természetű, hogy a' külső Hatalmaságokkal való egybefüggéseit szükségesképen meghaborítattnak kelletik tartani. A' minden társasági rendet felforgató leczkék, szabadon predikálnak azon Országban. Az európai főbb Monarchák' becsületében, büntetetlen gázolnak a' Journálok. A' spanyol szakadás-szerzők, Emissariusokat küldöznek mindenfelé, hogy az idegen Országokban, valaholcsak a' közönséges rend és törvényes hatalom ellen öszveesküdtek találkoznak, mind azokat, homályban lapangó lázzadásaikba vonhassák.

Ennyi sok rendetlenségeknek elkerülhetetlen foganatja, leginkább érezhető a' Spanyol és Francia Ország közös egybefüggésének meghaborításában. Azon felizgatott állapot, melly ebből kérekedik, a' két Ország békességben maradhatásáról való igaz gondoskodásokat igen is megigazolja. Már maga ez a' körülállás arra határozhatja a' szövetséges Monarchákat, hogy a' dolgoknak azon állapotjában ne vesztegeljenek, melly Európának nyugodalmát, napról-napra veszedelmezetheti.

Akarja e' orvosolni 's orvosolhatja e a' spanyol Igazgatás, mind ezen kézzelfogható 's nyilvános gonoszokat? Akarja e eltávoztatni vagy határok közzé szorítani, 's eltávoztathatja avagy határok közzé szoríthatja e azon ellenséges következéseket és sértő kihívásokat, mellyek Revolutio szülte helyhezteséséből, a' bé-

hozott systemájából, a' külső Igazgató-
sokra háramlanak?

Elgondolható dolog, hogy Ő catho-
licus Felségének céljaival semmi sem el-
lenkezik inkább, mint hogy a' külső Mo-
narchák iránt illy szorongató helyhezte-
tésben kelletik lennie; de éppen, mivel
ezen Monarcha, ki Spanyol Ország 's a'
többi európai Hatalmasságok között egye-
dülvaló hiteles és törvényes tolmács, sza-
badságától megfosztatott, 's akarátja meg
van kötve, éppen azért nem tarthatnak
többé számot a' Hatalmasságok a' Spa-
nyol Országgal való bizonyos és kielégítő
egybeköttetésre.

A' külső Udvarok korántsem akarnak
annak meghatározásába ereszkedni, mil-
lyen Constitutio felel-meg leginkább a'
Spanyol Nemzet characterénck, erkölcsé-
nek, szokásainak és valóságos szüksé-
geinek; abbeli jussokat azonban tagadni
nem lehet, hogy azon következésekről
ítéletet ne hozzanak, mellyeket az ottan
tett politikai próbák rájuk nézve szűlnek,
's végzéseiket és Spanyol Ország iránt va-
ló jövendő helyheztetéseket, azok szerint
ne kormányozzák. A' Király, a' mi Urunk
abban a' vélekedésben van, ennél fogva,
hogy a' spanyol Igazgatás, a' külső Ha-
talmasságokkal való egybeköttetésének
fentarthatása 's annak megfundálhatása
végett, az Ő catholicus Felsége szabad-
ságának nyilvánosságos bizonyságait tartoz-
nék legalább adni az utóbbiaknak, 's ele-
gendő kezességet mutatni az iránt, hogy
panaszunk' fundamentomainak 's igazsá-
gos gondoskodásunknak elháríthatása,
akarátján 's hatalmában áll.

A' Király' parancsolatjából, nyilat-
koztassa -ki Uraságod a' spanyol Minisz-
tereknek mind ezen tekinteteket, 's a' je-
lenvaló hivatalos -levelet olvassa is fel
előttök, és adja -ki párban, megkivánván
tőlök, hogy annak tárgya iránt, egyenes
és bizonyos határozást tegyenek.

*Febr. 3d. a' Státus-papírosai-
nak közép-árrok:*

Státus Kötelező levele 5 pCtmal C. P. 78 9/16;
Ugyan az 2 1/2 pCtmal 38 3/4; Sorsvonasos Költsön-
1820-ról 100 f. Conv. P. —; Ugyan az 1821ről 100 f.
C. P. —; Bizonyítás 1821d. Költsönről 100 ftért C. P.
— Bécs Városi Bankó Obligatiók 2 1/2 pCtmal 35 1/2;
100 for. Conv. P. 249 7/8; for. V. Czban. 1 Bank-Actia
831 for. Conv. P.

Bécsben, a' marhahúsnek fontja,
Febr. hónapra ezüstben 8, V. Czban 20
xrxa határozatott.

Magyar Ország.

Belényesen lakó Cs. Kir. pensió-
ban lévő Kapitány Bisztrai Áron Sán-
dor Úr, a' Hessen-Homburg Huszár Re-
gementje Oberslieutenant 2d. Svadroná-
nak, melly ugyancsak Belényesen és Sza-
lontán kvártelyozik, a' Strázsa -mestertől
lefelé, minden személyre egyegy font
marhahúst és egyegy icze bort ajándé-
kozott.

Pesten, még Jan. 29dikéig folyvást
tartott a' nagy hideg, úgy hogy általjában
8—9 gradusnyinak lehetett tartani, sőt
nemelly napokon többnek is, azonban a'
földet még igen kevés hó lepte; ellenben
Pozsonyban Jan. 18 és 19d. napjain, olly
nagy zivataros idő volt, 's a' hó olly bő-
ven esett, hogy Pozsony körül, az út
közben sok szánokat és szekereket hagy-
tak, 's marháikkal elsiettek az emberek,
nehogy a' hó mindenestől eltemesse. A'
Pozsonyiak azt jegyzik -meg, hogy régol-
ta nem volt nálok olly nagy hó és olly
soká tartó hideg.

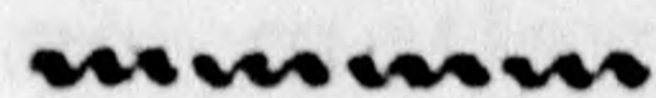
A' nagy hideg mellett, melly Magyar
Országnak csaknem minden részeiben ta-
pasztaltatik, még a' vizek is, a' Duna,
Tisza, 's egyéb folyók, rendkívül meg-
apadtak, és a' kútak annyira kiszárad-
tak, hogy már az őszől fogva egész hely-
ségekben, alig találhattak csak egy kútban

is vizet. Ezt Pest városában még mostanában is tapasztalják, a' hol öt hat ház-nál, 's majd nagyobb szomszédságokban is, nem találtatik víz a' kútakban.

E r d é l y.

K o l o z s v á r, Jan. 19d. Minekutána Mélt. Ajtai László Úr, az Erdélyi Fő Kormányzék' valóságos Concipistája és az Evangelico-Reformatum Fő Consistorium' igen érdemes Titoknokja, Ő Cs. Kir. Felsége által, az Erdélyi Fő Kormányzékhez mint valóságos Titoknok általtétetett, és ez által a' tisztelt Fő Consistorium' Titoknoki helye ürességbe jött; ezen igen fontos, a' Vállás' és Iskolák' dolgaiban nagy befolyású hivaltalra, folyó Jan. 14d. Tek. Tunyogi és Zilahi Tunyogi Csapó József Úr, Tek. Ns. Kraszna és Közép-Szolnok Vármegyék' érdemes Tábla-Bírája, és a' Kolozsvári Evang. Reformatum Collegiumban Politicát, Diplomaticát, római és hazai Törvényeket tanító, ismeretes fáradhatatlan buzgóságú Professor neveztetett-ki közmegelegedéssel; a' mi által a' többször tisztelt Fő Consistorium nyilvános bizonyosságát adta, hogy a' tudományok' pártfogását, és az igaz érdem' becsülését, mennyire szívén hordozza, mert csak egy valóban tudományos culturával bíró, egyenes gondolkozású, hivatalában híven és pontosan eljáró Ferfiú, a' ki ezen ritka tulajdonai által, a' közönséges vélekedést, egész kiterjedésében meg tudta nyerni, mint Prof. Tunyogi Úr, tölthet csak bé haszonnal egy ilyen nevezetes helyet, hol a' Vallás' és közönséges nevelés' szent ügyében, annyi jót lehet mivelni. Szabad legyen ez úttal óhajtani, hogy a' tisztelt Professor és Secretarius Úr, a' ki a' hazai Históriára és Diplomaticára, a' mint közönségesen tudva van, igen ritka és becses régi gyűjteménnyel bír, és a' ki Erdélynek, még

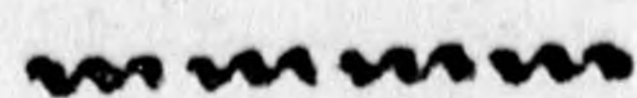
sok részben hijános történetei' kipótlásán, és pragmaticai lélekkel való kidolgozásán, több esztendőktől fogva fáradozik, ezen nemes czélját mentől-elébb teljesedve láthassa, és annak előmozdításában, sok buzgó hazafi Pártfogókra találjon.

M ű v é s z s é g.

Hat Magyar Dal, Klavír kísérel. Szerzé és Ő Cs. K. Fő Herczég-sége a' Nádor Ispán Felséges Hitvesének Mária Dorothea Ő Cs. Kir. Herczég-ségének, legmélyebb tisztelettel ajánlja Spech János (30d. Munkája). Pesten, Miller G. művészi Kereskedő-nél, Kis-híd utzában, Kemnitzer házában.

Figyelmet érdemel Spech János Úrnak, két halhatatlan Költőjünk, Kisfaludy Sándor és Kis János, hat magyar dalaira készített igen szép Compositiója. Megmutatá ez érdemes Hazánkfija (Pozsonyi születésű), hogy a' magyar nyelv, nemcsak vitézi, de, hogy valamint költői, úgy az énekben is bájoló. Méltán örvendhet minden buzgó Hazafi, hogy a' művészségek' e' tárgyában is (mellyben fájdalom, igen hátra vagyunk) egy illy jelenéssel dicsekedhetünk. — Az 1ső Dalban „A' külföldön nyomorogva, A' világot futosom“ és a' 3dikban: „Napok jönnek, napok mennek, De bűm csak nem változik“ a' magyar character szerencsésen van eltalálva, mellynek tulajdona a' melancholia és méltóság; a' más négynek is annyi érdeme és becse van, hogy egyebet nem kívánhatunk, minthogy Spech Úr hazafiúi enthusiasmusának több illy szüleményei, és a' hozzá hasonló Művészeknek, Hazánkban több pártfogóji és serkentőji lennének.

Tudományos Jelentés.

Döbrentei Gábor' külföldi Színjátékait, mellyek Vigand Otto, Kassai Könyváros' költségén adatván-ki, Bécsben Grund betűjivel, szép ízléssel nyomtattattak 1821 és 1822-ben, a' kiadótól egészen általvettem és sajátimmá tettem. A' miről midőn a' valón szépből gyönyörködő minden rendű Hazánkfiat ezennel tudósitanám, egyszersmind figyelmetesekké kívánom azokat tenni, ezen minden tekintetben becses munkára.

Az első Kötetben találatik a' német Játékszín' legjelesebb újabb elmeszüleményei között, Müllner Adolf' méltán magasztalt remeke, a' V é t e k' s ú l y a, szomorú játék 4 Felvonásban, melly szinte minden miveltebb nyelvekre is fordított-már. Ugyan ezen kötetben találtnak még: Müllner élete 's munkáinak rövid jegyzéke; továbbá egy nyomos és közfigyelemre méltó emlékeztetés magyar Játékszíneinkre 's Színjátszóinkra nézve; nemkülönben a' német színjátszás eredetének jeles előadása; 's végre némelly nevezetesebb mind két nembeli német Színjátszók életek' leírása.

A' második Kötetben, a' francia Játékszín' egyik első rangú csillaga, Moliere Harpagonja magyarasíttatik a' F ö s v é n y nevezet alatt, víg játék 5 felvonásban. Ezt követik: Miliere' élete és munkái; francia víg játék-költők; a' francia' Játékszín származásának rövid előadása, végre a' francia jelesebb Színjátszók emlékezete, 's mind ezek mély belátással és széles ismerettel fejtegettvén, fontos észrevételekkel közöltetnek.

Döbrentei Úrnak, a' hazai Literatura körül szerzett érdemei sokkal ismeretesebbek a' két Hazában, hogy sem

ezen legújabb munkáinak értékéről 's igaz becséről kétségeskedhetnék valaki; tartóztatom tehát magamat minden, habár méltó dícséretektől is, 's csak azt kívánom megjegyezni, hogy ezen külföldi Színjátékok' illy jeles magyarazása, szép bizonyosságul szolgál, honni nyelvünknek, egy zajos tized leforgása alatt tett hatalmas előmeneteléről, úgyannyira pedig, hogy valóban csak ritkán választhatunk, még eddig megjelent magyar munkáink között olyat, mellyből anya-nyelvünknek, a' szelídebb és kedveltető festésekre, olly igen alkalmas kellemetessége, 's kivált hatás tömötsége mellett is szerfelett bájos bajlékonysága, illy világosan tetszenék-ki; 's ennélfogva nyilvánvaló, hogy ezen, a' magyar Literaturára olly kedvező befolyású igyekezetnek, a' szükséges részvétel hijánossága miatt történhető félbeszakadása, nem könnyen pótolható kár lenne, anyai nyelvünk mivelődése' tekintetéből. Kecsegtetem tehát magamat, hogy midőn ezen, értékkel teljes kellemetes külsejű két Kötetet, a' lehető legmérsékletesebb áron, u. m. a' kettőt együtt 5 f. V. Cz., egyenként pedig 2 f. 30 xrijával, bizodalommal ajánlom a' honni mivelődés' igaz barátjainak, ők is viszonos hazafisággal segitendének, egyedül csak nyelvünk' javát irányzó munkálódásomban, és számos vevők terjesztetvén ezzel is Hazánkban a' honni szelíd tudományok' virágzását, ez által édes anya-nyelvünk virágoztatásában is, velem együtt, munkás részt veendének.

Találtnak ezen külföldi Színjátékok, minden más magyar Könyvekkel együtt, Pesten a' Franciscanusok piacznán, a' Mélt. Bárá Podmaniczky Familia házában lévő Könyváros-boltomban. — *Eggcnberger József*, Könyváros.